УДК 811.112.2'42'27'372

Сукаленко Т.М.

ДО ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНИХ ТИПАЖІВ ЯК КОНЦЕПТІВ

Одним з провідних напрямів мовознавства в кінці XX – початку XXI століття стало лінгвокультурне моделювання мовної свідомості та комунікативної поведінки В Україні над проблемою взаємозв'язку мови та особистості працювали В.В. Жайворонок, Є.М. Санченко, Л.О. Ставицька, Л.В. Струганець, М.В. Стуліна та ін.

Типізована в культурологічному аспекті мовна особистість є лінгвокультурним типажем, тобто узагальненим уявленням про людину на основі релевантних об'єктивних соціально значимих етно- і соціоспецифічних характеристик поведінки таких людей [16, 3].

Неабиякий досвід моделювання лінгвокультурних типажів накопичено в російському мовознавстві. Зокрема з 2005 по 2010 роки в Росії були захищені такі кандидатські дисертації, присвячені дослідженню лінгвокультурних типажів: [М.В. Мироненко, 2005] («жартівник як комунікативна особистість»); [О.А. Ярмахова, 2005] («англійський дивак»); [Л.І. Макарова, 2006] (лінгвосеміотичні та дискурсивні презентаційні характеристики комунікативного типажу «чепурун» у російській і англосакській лінгвокультурах); [Л.П. Селіверстова, 2007] («зірка Голівуду»); [Г.Ю. Коровіна, 2008] («англійський сноб»); [В.В. Дерев'янська, 2008] («британський колоніальний службовець»); [Є.В. Гуляєва, 2009] («американський адвокат»); [І.О. Мурзінова, 2009] («британська королева»); [Л.А. Васильєва, 2010] («британський прем'єр-міністр»); [І.С. Шильнікова, 2010] (когнітивне моделювання лінгвокультурного типажу THE MAN OF PROPERTY на матеріалі творів Джона Голсуорсі); [І.В. Щеглова, 2010] («чиновник» на матеріалі російської мови).

У Росії у 2007 році захищена докторська дисертація О.О. Дмитрієвою на тему «Лінгвокультурні типажі Росії і Франції XIX ст.», яка виконана в руслі лінгвокультурології та присвячена вивченню російської і французької національних характерів, відображених у мовній свідомості. Дослідниця в роботі описує лінгвокультурні типажі Росії й Франції XIX ст. «гусар», «козак», «декабрист», «світський москвич», «світський парижанин», «буржуа», «гризетка», «французький модник», як предмет дослідження вона розглянула понятєві, образні та ціннісні характеристики типажів, зафіксованих у мові [2; 3].

У 2011 році у Владикавказі вийшла у світ монографія Т.Ю. Тамер'ян, Т.С. Валієвої «Лінгвокультурні типажі «літня людина» і «ацæргæ адæймаг» у російській та осетинській мовній свідомостях», у якій дослідники здійснили комплексне лінгвокультурологічне, психолінгвістичне та соціолінгвістичне моделювання лінгвокультурних типажів «літня людина» і «ацæргæ адæймаг». У монографії описано макрокомпонентні структури (інформаційно-понятєвий, образно-перцептивний, інтерпретаційний компоненти) цих лінгвокультурних типажів, виявлено особливості змісту і структури аналізованих лінгвокультурних типажів у різновікових і гендерних групах, описано літніх чоловіків і жінок у мовній свідомості росіян і осетин [13].

В.М. Радван («американський супермен»), В.І. Карасик («російський чиновник», «шпана», «російський інтелігент»), О.В. Лутовінова («хакер»), М.В. Міщенко («американський ковбой»), Є.А. Єліна (стара російська армія та її типажі); О.Ю. Скачко («англійський лицар»)та ін. дослідники присвятили ряд статей лінгвокультурним типажам. В українській мові таких праць майже немає. Можна назвати тільки статтю В.М. Стуліної, яка виділила ряд лінгвокультурних типажів німецького постмодерністського дискурсу: божевільний геній, номад, чоловік-андрогін, фригідна жінка, мати-тиран, проаналізувала лінгвістичні особливості їх актуалізації.

Це дає підстави для висновку, що проблема взаємозв'язку мови й особистості в українському мовознавстві залишається однією з найменш розроблених. До розв'язання цієї інтердисциплінарної проблеми ми підійшли на основі аналізу лінгвокультурного та соціокультурного моделювання лінгвокультурних типажів українського художнього дискурсу XIX століття.

Мета статті: проаналізувати базові поняття дослідження «лігвокультурологія»,«культурний концепт», «лінгвокультурний типаж», «мовна особистість» у їх взаємопов'язаності та взаємозумовленості; охарактеризувати поняття «лінгвокультурний типаж» із позицій лінгвокультурології та лінгвоперсонології; визначити принципи системного моделювання типажів; розробити модель опису лінгвокультурних типажів.

Об'єктом дослідження є лінгвокультурні типажі – узагальнені образи особистостей, чия поведінка й чиї ціннісні орієнтації істотно впливають на українську лінгвокультуру в цілому та є показниками етнічної та соціальної своєрідності суспільства.

У статті пропонується короткий огляд етапів розвитку лінгвокультурології як окремої наукової парадигми, порівняння її з найближчими лінгвістичними дисциплінами. Також буде наведено базові характеристики лінгвокультурного типажу як концепту та мовної особистості.

Вивчення особистості в лінгвокультурології враховує досягнення персонології в галузі психології, соціології та лінгвістики.

До лінгвокультурології у своїх дослідженнях зверталися В.А. Вежбицька, Г.В. Єлізарова, В.І. Карасик, В.А. Маслова, Г.Г. Слишкін, Ю.С. Степанов, В.І. Тхорик, Н.Ю. Фанян та ін.; до лінгвоконцептології – А.Д. Бєлова, О.Л. Бєссонова, С.Г. Воркачов, С.А. Жаботинська, В.В. Жайворонок, В.Л. Іващенко, В.І. Кононенко, А.Е. Левицький, Т.В. Луньова, А.П. Мартинюк, М.М. Полюжин, А.М. Приходько, Й.А. Стернін та ін.

В.Н. Телія визначає лінгвокультурологію як частину етнолінгвістіки, присвячену вивченню і опису кореспонденції мови і культури в їх синхронній взаємодії [14, 217].

На думку В.А. Маслової: «лінгвокультурологія – це наука, що виникла на перетині лінгвістики та культурології, і яка досліджує вияви культури народу, відображені та закріплені в мові» [10, 8]; «завдання лінгвокультурології – експлікувати культурну значимість мовної одиниці (тобто «культурні знання») на основі зіставлення прототипної ситуації фразеологізму чи іншої мовної одиниці, його символьного прочитання з тими «кодами» культури, які відомі чи можуть бути запропоновані носію мови лінгвістом» [10, 10-11].

Ф.С. Бацевич у «Словнику термінів міжкультурної комунікації» подає таке визначення поняття лінгвокультурологія – «наукова дисципліна, яка вивчає взаємозв'язок і взаємодію культури і мови в їх функціонуванні й узагальнює цей процес як цілісну структуру одиниць у єдності їх мовного й культурного змісту за допомогою системних методів з орієнтацією на сучасні пріоритети та культурні установки (систему норм і суспільних цінностей)» [1].

Є.А. Ярмахова в своєму дослідженні акцентує увагу на тому, що «найбільш значущою проблемою лінгвокультурології є співвідношення універсального і специфічного в лінгвокультурах. У вирішенні цієї проблеми, на її думку, сформувалися дві позиції, які можна назвати позиціями універсалістів, які вважають, що відмінності між ментальностями різних народів носять несуттєвий характер і зводяться до індивідуальних особливостей людей, і специфікаторів, які вважають, що етно-і соціокультурна специфіка об'єктивно існує і має вивчатися спеціальними методами аналізу» [16, 3].

В.І. Карасик у своїй науковій розвідці, присвяченій категоріям лінгвокультурології, писав: «Вихід лінгвістики в лінгвокультурологію підказаний неминучим питанням про те, частиною чого є мова. Будучи багатовимірним утворенням, мова органічно входить у найбільш загальні феномени буття: як найважливіший засіб спілкування мова розглядається як компонент комунікативної діяльності, як найважливіший спосіб перетворення світу, інформаційного забезпечення та міжособистісного регулювання мова аналізується як засіб впливу, спонукання людей до тих чи інших дій, до фіксації соціальних відносин; як найважливіше сховище колективного досвіду мова є складовою частиною культури» [5, 3].

Взаємозв'язок культури та мови відіграє особливу роль у лінгвокультурології, що відображає здатність мови концентрувати й відбивати все, що пов'язане з «культурно-традиційною компетентністю її носіїв». Філософська проблема взаємодії мови і культури була поставлена в XIX ст. в працях В. фон Гумбольдта. Уперше ідея вивчення культури суспільства через мову була висловлена Ф. де Соссюром. Важливий також взаємозв'язок культури, мови й мислення, глибоко висвітлений О.О. Потебнею.

У статті будуть розглянуті вживані в науковій літературі визначення лінгвокультурології, а також наявні підходи до опису лінгвокультурних явищ.

В.І. Карасик стверджував, що «категорії лінгвокультурології формуються на базі осмислення етносоціокультурних особливостей мовної свідомості та мовної поведінки носіїв тієї чи іншої лінгвокультури при її зіставленні з іншими лінгвокультурами» [5, 11].

Зауважимо, що одними з важливих термінів лінгвокультурології є терміни *культурний (лінгвокультурний) концепт і лінгвокультурний типаж.*

Типологія культурних концептів може бути побудована, на думку

В.І. Карасика, на когнітивних і комунікативних підставах. Етнокультурна специфіка концепту зводиться до його кількісних і якісних параметрів, які реалізовані в екземпліфікативній і кваліфікативній функціях його текстового втілення [5, 11].

Визнаними представниками лінгвокультурологічного підходу до вивчення концепту є В. Карасик, Д. Лихачов, В. Маслова, Ю. Степанов та ін.

Ю. Степанов наголошує, що концепт становить ніби «згусток культури (культурного середовища) у свідомості людини» і стає тим способом побудови думки, завдяки якій культура є складником «ментального світу людини» [11, 40]. На думку лінгвіста, «концепти є фактами культури», і подібними до цього їх робить цілий спектр розумінь, понять, поглядів, що охоплюють зміст концептів, «від найдавніших до найсучасніших» [11, 40], концепт «переживається» як «предмет емоцій, симпатій і антипатій, а іноді й зіткнень» [11, 43].

На думку В. Маслової, «кожний концепт, як складний ментальний комплекс, охоплює, крім смислового змісту, ще й оцінку, ставлення людини до того чи іншого відображуваного об'єкта...» [9, 55].

С.Г. Воркачов, Є.В. Бабаєва, В.І. Карасик, Н.А. Красавський, М.В. Піменова, Г.Г. Слишкін у своїх дослідженнях акцентували увагу на тому, що «найважливішою одиницею лінгвокультурологічного моделювання національного менталітету є культурний концепт складне багатовимірне ментальне утворення, яке може знаходити мовне вираження».

Як відомо, в якості окремого типу концептів Є.А. Ярмахова виділяє лінгвокультурні концепти – оцінно насичені, культурно марковані смисли, закріплені в формі мовних одиниць, комунікативних патернів, прецедентних феноменів [16, 3].

Базові культурні концепти мають екзистенційну значущість як для окремої мовної особистості, так і для всієї лінгвокультурної спільноти [пор. праці В.А. Маслової]. Чіткий критерій для віднесення певного концепту до культурних концептів, що відображає своєрідність відповідного етноспецифічного бачення світу запропоновано в роботах російського лінгвіста В.П. Нерознака.

Широкий погляд на розуміння культурно значущих концептів, на думку О.П. Левченко, уможливлює пояснення взаємозв'язків мови, мислення та культури, дає змогу дослідити процеси творення значень. Перед лінгвокультурологією, як стверджує дослідниця, стоїть важливе завдання – «вивчити принципи вербалізації ментальних одиниць – концептів та їхнього функціонування в мегатексті методом зіставлення з аналогічними одиницями інших мов з метою виявлення культурно значимої інформації й культурно значущих концептів певної мови, що в результаті повинно привести до вичерпного опису мовної картини світу та її специфіки» [8].

В.І. Карасик, досліджуючи культурний концепт, який є основною одиницею лінгвокультурології, справедливо наголошує на триєдності в концепті образу, поняття й оцінки. Це положення стане засадничим у пропонованій роботі: «Образна сторона концепту – це зорові, слухові, тактильні, смакові, що сприймаються нюхом характеристики предметів, явищ, подій, відображених у нашій пам'яті, це релевантні ознаки практичного знання. Поняттєва сторона концепту – це мовна фіксація концепту, його позначення, опис, структура за ознаками, дефініція, порівняльні характеристики цього концепту щодо того чи іншого ряду концептів, які ніколи не існують ізольовано, їх найважливіша якість – голографічна багатовимірна вбудованість у систему нашого досвіду. Ціннісна сторона концепту – важливість цього психічного утворення як для індивідууму, так і для колективу. Ціннісна сторона концепту є визначальною для того, щоб концепт можна було виділити. Сукупність концептів, розглянутих в аспекті цінностей, утворює ціннісну картину світу. У цьому складному ментальному утворенні виділяються найбільш істотні для певної культури смисли, ціннісні домінанти, сукупність яких й утворює певний тип культури, що підтримується та зберігається в мові» [4, 5].

Термін «культурний концепт» і основи його експлікації не отримали ще однозначного тлумачення в сучасних наукових дослідженнях.

У сучасній лінгвокультурології наявні загальнонаукові підходи до тлумачення лінгвокультурного типажу як різновиду концептів [Т.В. Бондаренко, М.Б. Ворошилова, В.В. Дерев'янська, О.О. Дмитрієва, О.В. Лутовінова, В.І. Карасик, І.А. Мурзінова, Л.П. Селіверстова, І.Ю. Уфаєва, О.А. Ярмахова та ін.].

Варто зауважити, що поняття «лінгвокультурний типаж» нерозривно пов'язане з поняттям «мовна особистість» [див. роботи Ю.М. Караулова; В.І. Карасика].

Ю.М. Караулов, В.П. Нерознак, О.Б. Сиротиніна та ряд інших учених виділяють мовну особистість як індивідуальне або типізоване утворення в динамічному або статичному аспектах.

Ми повністю погоджуємося з думкою В.І. Карасика та О.О. Дмитрієвої про те, що лінгвокультурний типаж є особливим типом лінгвокультурних концептів, найважливіші характеристики якого складаються в типізованості певної особистості, значущості цієї особистості для певної лінгвокультури, а також з тим, що поняття «лінгвокультурний типаж» є найбільш вдалим для вивчення та опису концептів такого виду, оскільки в ньому дослідники акцентують увагу, «по-перше, на культурно-діагностичній значущості типізованої особистості для розуміння відповідної культури, і, по-друге, на вивченні цієї особистості з позицій лінгвістики (з урахуванням позначення, вираження та опису відповідного концепту, втіленого в мові)» [6, 22].

У роботі лінгвокультурний типаж визначено як узагальнені уявлення про осіб, релевантних для тієї чи іншої лінгвокультури [7, 222].

Варто зазначити, що поняття «лінгвокультурний типаж» можна співвідносити з поняттями «модельна особистість», «роль», «стереотип», «амплуа», «персонаж», «імідж», «мовний портрет», при цьому, на думку О.А. Ярмахової, «відрізняючись від цих понять об'єктивністю, деталізацією (будучи концептом, типаж включає не тільки поняттєву, а й оцінну та образно-перцептивну складові) і багатомірністю» [16]. Лінгвокультурні типажі розпадаються на найбільш яскраві культурно значимі образи (модельні особистості) і менш яскраві, однак значимі для культури образи. Типаж проявляється як через мовну поведінку (мовний портрет), так і через опис поведінки в цілому [16].

Теоретичним підґрунтям моделювання типажу є тези В.І. Карасика, з якими ми повністю погоджуємося: 1) лінгвокультурний типаж є впізнаваний узагальнений тип особистості, яку лег-

ко впізнають; 2) типаж є різновидом концептів складних ментальних утворень, у складі яких можна виділити поняттєві, образні та ціннісні ознаки; 3) лінгвокультурний типаж має ім'я, яке служить основним способом апеляції до відповідного типажу; 4) виділяються різновиди лінгвокультурних типажів: типажі реальні і фікціональні, етнокультурні та соціокультурні, сучасні та історичні [7, 222-223].

У роботі лінгвокультурні типажі буде структуровано за схемою, запропонованою О.О. Дмитрієвою, однак важливим виявляється введення додаткових критеріїв у структуризацію за принципом зіставлення та протиставлення типажів: 1) характеристика соціально-історичних умов, у межах яких виділяється певний типаж; 2) перцептивно-образне уявлення про типажі, що включає його зовнішність, вік, стать, соціальне походження, місце існування, мовні особливості, манери поведінки, види діяльності та дозвілля; 3) поняттєві характеристики, побудовані на дефініціях, описах, тлумаченнях; 4) ціннісні ознаки – оцінні висловлювання, які характеризують як пріоритети певного типажу, так і його оцінку з боку його сучасників і носіїв сьогоднішньої лінгвокультури [2; 3].

Услід за В.І. Карасиком, О.О. Дмитрієвою, ми будемо описувати лінгвокультурні типажі так: 1) паспорт лінгвокультурного типажу (зовнішній образ, одяг, вік, гендерні ознаки, походження, місце проживання й характер житла, сфера діяльності, дозвілля, сімейний стан, оточення, мовні особливості); 2) соціокультурна довідка; 3) дефініційні характеристики; 4) ціннісні характеристики; 5) зіставлення та протиставлення типажів.

Отже, методика опису типажу включає встановлення його поняттєвих, образно-перцептивних і ціннісних характеристик.

Услід за О.О. Дмитрієвою, у роботі ми виділили основні критерії виділення лінгвокультурних типажів, які характеризуються такими ознаками: соціальний клас, територіальна ознака, подієва ознака, етнокультурна унікальність, трансформованість, пізнаваність, асоціативність, хрестоматійність, знаковість (символічність), яскравість, типовість, прецедентність [2; 3].

На думку О.О. Дмитрієвої, «лінгвокультурний типаж є певною модельною особистістю з набором унікальних характеристик, властивих певній культурі, тобто це символ культури всередині культури, і можливо для представників інших національно-культурних спільнот. Але на відміну від модельної особистості, яка виступає як еталон поведінки і приклад для наслідування, лінгвокультурний типаж подібним прикладом не є (пор.: наприклад, модельну особу «вчитель» і лінгвокультурний типаж «бомж»). Крім того, у комунікативній масовій свідомості типаж може мати позитивну й негативну характеристику. Зі змінами ціннісних орієнтирів у соціумі модельна особистість може переоцінюватися в очах суспільства, переходити в розряд лінгвокультурних типажів» [2; 3].

І.В. Шаліна наголошує на тому, що «ціннісна складова лінгвокультурного типажу дає можливість поставити питання про глибинні механізми, регулятори поведінкових реакцій. Ідеться про так звані архетипи, «вроджені приписи загального плану, що спонукають до активності або реагування на ситуацію». Лінгвокультурний типаж у цьому випадку розглядається як «культурна оболонка архетипу», який зумовлює певні емоційно-чуттєві реакції й більш-менш типові дії. Оскільки архетипи пов'язані із цінностями, то зрозуміти лінгвокультурний типаж можна, якщо звернутися до цінностей і ціннісних переваг особистості [15].

Отже, моделювання лінгвокультурних типажів – упізнаваних представників суспільства, поведінка яких визначає й ілюструє культурні домінанти соціуму, – дозволяє виділити напрями типізації особистості, релевантні для лінгвокультурології.

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації [Електронний ресурс] / Ф.С. Бацевич. – Режим доступу: http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/
2. Дмитриева О.А. Лингвокультурные типажи России и Франции XIX века: монография. – Волгоград: Перемена, 2007. – 307 с.
3. Дмитриева О.А. Лингвокультурные типажи России и Франции XIX века: автореф. дис. на соискание учен. степени док. филол. наук: 10.02.20 – «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / О.А. Дмитриева. – Волгоград, 2007. – 24 с.
4. Карасик В.И. Культурные доминанты в языке / В.И. Карасик // Языковая личность: культурные концепты. – Волгоград-Архангельск, 1996. – С. 3-16.
5. Карасик В.И. Лингвокультурный концепт как единица исследования / В.И. Карасик, Г.Г. Слышкин // Методологические проблемы когнитивной лингвистики / под ред. И.А. Стернина. – Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 2001. – С. 75-80.
6. Карасик В.И. Лингвокультурный типаж: к определению понятия / В.И. Карасик, О.А. Дмитриева // Аксиологическая лингвистика: лингвокультурные типажи: сб. науч. тр / Под ред. В.И. Карасика. – Волгоград: Парадигма, 2005. – С. 5-25.

7. Карасик В.И. Языковая кристаллизация смысла / В.И. Карасик. – Волгоград: Парадигма, 2010. – 422 с.
8. Левченко О.П. Лінгвокультурологія та її термінна система / О.П. Левченко // Вісник Нац. ун-ту «Львів. політ.». – Львів, 2003.– № 490. – С. 105-113.
9. Маслова В.А. Введение в когнитивную лингвистику: учеб. пособие / В.А. Маслова. – М.: Флинта; Наука, 2007. – 294 с.
10. Маслова В.А. Лингвокультурология: учеб. пособ. / В.А. Маслова. – М.: Изд. центр «Академия», 2001. – 208 с.
11. Степанов Ю.С. Константы: Словарь русской культуры / Ю.С. Степанов. – М.: Академический Проект, 2004. – 3-е изд., испр., доп. – 991 с.
12. Стуліна М.В. Лінгвокультурні типажі німецького постмодерністського дискурсу / М.В. Стуліна // Вісник ХНУ, 2010. – № 897 – С. 149-154.
13. Тамерьян Т.Ю. Лингвокультурные типажи «пожилой человек» и «ацæргæ адæймаг» в русском и осетинском языковых сознаниях: монография / Т.Ю. Тамерьян, Т.С. Валиева. – Владикавказ, 2011. – С. 219.
14. Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В.Н. Телия. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1996. – 288 с.
15. Шалина И.В. Уральское городское просторечие: лингвокультурные типажи / И.В. Шалина // Известия уральського государственного университета. – Гуманитарные науки. Филология. – 2009. – № 4(66).
16. Ярмахова Е.А. Лингвокультурный типаж «английский чудак»: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук: 10.02.19 «Теория языка» / Е.А. Ярмахова. – Волгоград, 2005. – 22 с.

Анотація. *У статті проаналізовано базові поняття дослідження «лігвокультур ологія»,«культурний концепт», «лінгвокультурний типаж», «мовна особистість» у їх взаємопов'язаності та взаємозумовленості; охарактеризовано поняття «лінгвокультурний типаж» із позицій лінгвокультурології та лінгвоперсонології; визначено принципи системного моделювання типажів; розроблено модель опису лінгвокультурних типажів.*

Ключові слова: *«лігвокультурологія»,«культурний концепт», «лінгвокультурний типаж», «мовна особистість».*

Summary. *The article presents the analysis of such concepts as «linguistic culturology», «cultural concept», «linguistic-cultural type», «linguistic subject» in their interconnection and interdependence; the concept «linguistic-cultural type» is regarded from the angle of linguistic culturology and linguistic personology. The author specifies principles of systemic modeling of linguistic-cultural types and devises the model of their description.*

Key words: *linguistic culturology, cultural concept, linguistic-cultural type, linguistic subject.*

УДК 811.161.2.-83

Третяк Н.В.

МОВНА ГРА У СФЕРІ ЖАРГОНОВЖИВАННЯ

Потік інформації в сучасному суспільстві надто великий. Виникає необхідність в об'єктивній та оперативній інформації. Цього можна досягти тільки шляхом стандартизації мови. Однак, для виділення найбільш значимої інформації авторам доводиться залучати експресивні засоби, оскільки саме експресивність робить газетну мову несхожою з іншими видами літературної мови. Поєднання експресії і стандарту є основною ознакою газетної мови, що забезпечує надійне донесення до читача змістово-інформаційну сутність з її буденністю, діловитістю, однозначністю, інтелектуальною точністю одночасно з її винятковістю, емоційністю і навіть сенсаційністю. З цією метою часто застосовується мовна гра, яка включає такий компонент, як естетизм (задоволення від неочікуваного, незвичного), за допомогою чого подана в тексті інформація «оживає», набуває нового (часто іронічно-саркастичного) значення [1, 104].

Мовна гра традиційно розглядається в лінгвістичному, культурологічному, комунікативному та семіотичному аспектах. Багатоплановість підходів до вивчення цього явища обумовлена осо-